

Бердянський державний педагогічний університет
Кафедра соціальної роботи та інклюзивної освіти

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Завідувач кафедри

 Петровська К.В.

“27” липня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
підготовки здобувачів II рівня вищої освіти

ВВ 01

ТЕОРІЯ СОЦІАЛЬНОЇ МЕДІАЦІЇ

(назва навчальної дисципліни)

Спеціальність 231 Соціальна робота
(шифр і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма «Соціальна педагогіка»
(назва освітньо-професійної програми)

Сертифікатна програма Соціальна медіація
(назва спеціалізації)

Факультет дошкільної, спеціальної та соціальної освіти
(назва факультету)

Бердянськ, 2022 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Теорія соціальної медіації» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 231 Соціальна робота
(код і назва спеціальності)

Освітньої-професійної програми «Соціальна педагогіка»

Розробники:

Попова Анастасія Сергіївна, доцент кафедри соціальної роботи та інклюзивної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент.

Робочу програму погоджено проектною групою освітньо-професійної програми «Соціальна педагогіка» та схвалено на засіданні кафедри соціальної роботи та інклюзивної освіти від “27” липня 2022 року (протокол № 1).

Завідувач кафедри
соціальної роботи та інклюзивної освіти

(підпис)

(Катерина ПЕТРОВСЬКА)

(прізвище та ініціали)

Гарант освітньо-професійної програми

(підпис)

(Ольга ГУРЕНКО)

(прізвище та ініціали)

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань <u>23 Соціальна робота</u> (шифр і назва)	Обов'язкова / <u>за вибором</u>	
	Спеціальність <u>231 Соціальна робота</u> (шифр і назва)		
Модулів – 1	Освітньо-професійна програма «Соціальна педагогіка» Сертифікатна програма «Соціальна медіація»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 5		-	2-й
Загальна кількість годин – 150		Семестр	
Мова навчання: українська			3
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – - / - самостійної роботи здобувача ВО – - / -	Освітній ступінь: <u>магістр</u>	Лекції	
		-	8 -
		Практичні, семінарські	
		-	4
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		-	78
		Індивідуальні завдання: 9,9	
Вид контролю: Екзамен			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – - / - (- / -).

для заочної форми навчання – 12 / 78 (13%/87%).

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни «Теорія соціальної медіації» полягає у формуванні у здобувачів вищої освіти зі спеціальності 231 Соціальна робота базових знань про теоретичні та організаційні засади соціальної медіації у сфері соціальної роботи, умінь та навичок застосування медіативного підходу для запобігання виникнення і врегулювання конфліктів у соціальній сфері.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- Ознайомлення з теоретичними основами медіації;
- Вивчення процедурних та технологічних компонентів проведення медіації;
- Ознайомлення із особливостями медіативного підходу у соціальній роботі з сім'єю та сфері освіти.

Основні результати навчання і компетентності згідно з вимогами освітньо-професійної програми:

№ з/п	Програмні компетентності	Компетентності	Програмні результати навчання
1.	ЗК-6	Навички міжособистісної взаємодії.	ПР-6 Автономно приймати рішення в складних і непередбачуваних ситуаціях.
2.	ФК-5	Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (експертами з інших галузей/видів економічної діяльності), налагоджувати взаємодію державних, громадських і комерційних організацій на підґрунті соціального партнерства.	ПР-14 Самостійно будувати та підтримувати цілеспрямовані, професійні взаємини з широким колом людей, представниками різних спільнот і організацій, аргументувати, переконувати, вести конструктивні переговори, результативні бесіди, дискусії, толерантно ставитися до альтернативних думок.

2. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Медіація як альтернативний спосіб вирішення конфліктів.

Відновні практики: соціально-педагогічний потенціал. Медіація як соціально-значущий інститут. Поняття, ознаки та функції медіації як способу альтернативного вирішення цивільно-правових спорів.

Тема 2. Теоретичні засади соціальної медіації.

Моделі та види медіації. Випадки застосування медіації. Основні принципи медіації та соціальної медіації. Учасники медіаційного процесу. Медіатор: роль, вимоги, функції. Етичний кодекс медіатора: принципи, права, обов'язки.

Тема 3. Соціальна медіація як процедура.

Етапи медіації. Порядок проведення медіації та підстави її припинення: права та обов'язки сторін конфлікту. Фази роботи медіатора на основних етапах роботи по вирішенню конфліктної ситуації. Види діяльності та тактик медіатора у процесі вирішення конфліктної ситуації.

Тема 4. Медіація та медитативний підхід у соціальній роботі з сім'єю.

Поняття сімейної медіації та випадки її застосування. Основні цілі, задачі та умови запровадження технології медіації у роботі з сім'єю та дітьми. Дизайн процедури медіації у роботі з сім'єю та дітьми.

Тема 5. Робота з конфліктами в громадах у процесі децентралізації

Специфіка, види та причини конфліктів у громаді. Методика діагностики виникнення конфліктів у громаді. Конфлікти у громадах під час війни та можливі шляхи їх подолання. Особливості роботи з конфліктом у громаді.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
л		п	лаб.	інд	с.р.	л		п	лаб.	інд	С.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1.												
Тема 1. Медіація як альтернативний спосіб вирішення конфліктів												
1.1.-1.2. Медіація як альтернативний спосіб вирішення конфліктів	-	-	-			-	30	2	-			28
Разом за тему 1							30	2	-			28
Тема 2. Теоретичні засади соціальної медіації												
2.1.-2.2. Теоретичні засади соціальної медіації	-	-	-			-	30	2	-			28
Разом за тему 2	-	-	-			-	30	2	-			28
Тема 3. Соціальна медіація як процедура												
3.1.-3.2. Соціальна медіація як процедура	-	-	-			-	30	2	-			28
Разом за тему 3	-	-	-			-	30	2	-			28
Тема 4. Медіація та медитативний підхід у соціальній роботі з сім'єю												
4.1.-4.2. Медіація та медитативний підхід у соціальній роботі з сім'єю	-	-	-			-	30	2	2			26
Разом за тему 4	-	-	-			-	30	2	2			26
Тема 5. Робота з конфліктами в громадах у процесі децентралізації												
5.1.-5.2. Робота з конфліктами в громадах у процесі децентралізації	-	-	-			-	30	-	2			28
Разом за тему 5	-	-	-			-	30	-	2			28
Усього годин	-	-	-			-	150	8	4			138

4. Теми лекцій

№ з/п	Назви теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	2		
1	<i>Медіація як альтернативний спосіб вирішення конфліктів</i>	-	2
1.1.- 1.2.	1. Відновні практики: соціально-педагогічний потенціал. 2. Медіація як соціально-значущий інститут. 3. Поняття, ознаки та функції медіації як способу альтернативного вирішення цивільно-правових спорів.	-	2
2	<i>Теоретичні засади соціальної медіації</i>	-	2
2.1.- 2.2.	1. Моделі та види медіації. 2. Випадки застосування медіації. 3. Основні принципи медіації та соціальної медіації. 4. Учасники медіаційного процесу. 5. Медіатор: роль, вимоги, функції. Етичний кодекс медіатора: принципи, права, обов'язки.	-	2
	<i>Соціальна медіація як процедура</i>	-	2
3.1.- 3.2.	1. Етапи медіації. 2. Порядок проведення медіації та підстави її припинення: права та обов'язки сторін конфлікту. 3. Фази роботи медіатора на основних етапах роботи по вирішенню конфліктної ситуації. 4. Види діяльності та тактик медіатора у процесі вирішення конфліктної ситуації.	-	2
4.	<i>Медіація та медитативний підхід у соціальній роботі з сім'єю</i>		2
4.1.- 4.2.	1. Поняття сімейної медіації та випадки її застосування. 2. Основні цілі, задачі та умови запровадження технології медіації у роботі з сім'єю та дітьми. 3. Дизайн процедури медіації у роботі з сім'єю та дітьми.		2
	<i>Усього</i>	-	8

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назви теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
	2.		
4.	<i>Медіація та медіативний підхід у соціальній роботі з сім'єю</i>	-	2
4.1.- 4.2.	1. Міжнародна сімейна медіація. 2. Технологія сімейної медіації. 3. Діти у сімейній медіації.	-	2
5	<i>Робота з конфліктами в громадах у процесі децентралізації</i>	-	2

5.1.- 5.2.	1. Специфіка, види та причини конфліктів у громаді. 2. Методика діагностики виникнення конфліктів у громаді. 3. Конфлікти у громадах під час війни та можливі шляхи їх подолання. 4. Особливості роботи з конфліктом у громаді.	-	2
<i>Усього</i>		-	2

6. Самостійна робота

№ з/п	Назви теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	2		
1.	Історичні засади виникнення відновних практик 1. Виникнення відновних практик у світі: хронологія основних подій. 2. Відновні практики в Україні: історія та сучасність. 3. Відновні практики у країнах Європи: історія і сучасність. 4. Відновні практики у США: історія і сучасність.	-	28
2.	Теоретичні підходи до здійснення медіації. 1. 7 сходинок медіації Джей Фолберга і Елісон Тейлор (1984 р.). 2. 12 ступенів медіації Крістофера Моора (1986).	-	28
3.	Практико-технологічний аспект роботи зі складними клієнтами, стресом та синдромом вигорання медіатора. 1. Робота із запереченнями та різними типами клієнтів. 2. Антистресові методики у роботі медіатора. 3. Синдром емоційного вигорання медіатора та його профілактика.	-	28
4.	Історичний та зарубіжний аспекти здійснення медіації з сім'єю. 1. Сімейна медіація у різних країнах світу. 2. Історія сімейної медіації.	-	26
5.	Медіація в громадах закордоном. 1. Успішні практики застосування медіації в громадах закордоном.	-	28
<i>Усього</i>		-	138

7. Індивідуальні завдання

1. Створити за допомогою цифрових інструментів таймлайн виникнення відновних практик.
2. Розробити презентацію до теми самостійної роботи № 2. Представити етапи медіації у вигляді інфографіки/скрайбінгу.
3. Підібрати пакет методик-антистрес та методик спрямованих на профілактику емоційного вигорання, які є найбільш ефективні для Вас та презентувати їх на дошці падлет.

4. Розробити презентацію/інфографіку/скрайбінг на тему: «Сімейна медіація у фактах та цифрах».

5. Розробити рекомендації щодо подолання конфліктів у громадах під час дії правового режиму військового стану та представити це у вигляді таблиці.

Конфлікт	Можливі позиції	Можливі інтереси	Рекомендація

8. Методи навчання

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- Словесні: лекція (традиційна, проблемна), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.
- Наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- Практичні: вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота здобувачів вищої освіти: з книгою; виконання індивідуальних навчальних завдань.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

9. Засоби діагностики успішності навчання

Усне індивідуальне та фронтальне опитування, співбесіда, аналітичні звіти, реферати, есе, презентації результатів виконаних завдань та досліджень тощо.

10. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточне тестування та самостійна робота					Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1						
T1	T2	T3	T4	T5		
50	50	50	50	50		

Система нарахування рейтингових балів (поточний контроль¹)

№	Вид робіт за темами	Бали рейтингу (денна форма)	Бали рейтингу (заочна форма)
1	Тема 1.		
1.1.	Відповідь на семінарському занятті		-
1.2.	Доповнення на семінарському занятті		-
1.3.	Виконання самостійної роботи до теми 1:		0 – 25
1.4.	Виконання ІНДЗ до теми 1:		0 – 25
Максимум за тему 1		50 балів	
Тема 2			
2.1.	Відповідь на семінарському занятті .		-
2.2.	Доповнення на семінарському занятті		-
2.3.	Виконання самостійної роботи до теми 2:		0 – 25
2.4.	Виконання ІНДЗ до теми 2:		0 – 25
Максимум за тему 2		50 балів	
Тема 3			
3.1.	Відповідь на семінарському занятті		-
3.2.	Доповнення на семінарському занятті		-
3.3.	Виконання самостійної роботи до теми 3:		0 – 25
3.4.	Виконання ІНДЗ до теми 3:		0 – 25
Максимум за тему 3		50 балів	
Тема 4			
4.1.	Відповідь на семінарському занятті		10
4.2.	Доповнення на семінарському занятті		0 - 2
4.3.	Виконання самостійної роботи до теми 4:		0 – 20
4.4.	Виконання ІНДЗ до теми 4:		0 – 20
Максимум за тему 4		50 балів	
Тема 5			
5.1.	Відповідь на семінарському занятті		10
5.2.	Доповнення на семінарському занятті		0 - 2
5.3.	Виконання самостійної роботи до теми 5:		0 – 20
5.4.	Виконання ІНДЗ до теми 5:		0 – 20
Максимум за тему 5		50 балів	

За підсумками навчання за один семестр здобувач вищої освіти може отримати 100 балів (50 балів² – поточне оцінювання + 50 балів – контрольне оцінювання (екзамен)).

Підсумкова кількість балів визначається за формулою:

$$m = \frac{3K_1 + 3K_2 + 3K_3 + 3K_4}{n} + 50 = 100$$

де m – кількість набраних балів за вивчений курс;
 n – кількість залікових кредитів;

¹ Детальний розподіл балів та критерії оцінювання до кожного виду робіт представлені у «Системі оцінювання» та розміщені на електронній платформі підтримки навчання Moodle БДПУ

² Мінімальний допуск до екзамену здобувача можливий за умови набрання ним 35 балів за виконані роботи протягом семестру.

50 балів – екзамен або залік.

Загальна кількість балів за вивчений курс обчислюється таким чином: підраховується кількість балів, набраних під час поточного контролю за всіма заліковими кредитами, та ділиться на загальну кількість кредитів (визначається середній арифметичний бал). Потім до отриманого показника додаються бали, набрані під час заліку.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS
90 – 100	A
78-89	B
65 – 77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX
0-34	F

11. Методичне забезпечення

1. Навчально-методичний комплекс з дисципліни «Медіація в соціальній сфері» для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм навчання.
2. Навчальні мультимедійні презентації.
3. Навчальні фільми.

12. Рекомендована література

Базова:

1. Андрєєнкова В. Л., Дацко О. В., Лунченко Н. В., Мараховська Т. А. Навчальна програма «базові навички медіатора в навчальному закладі та громаді. забезпечення участі жінок і дітей у розв'язанні конфліктів та миробудуванні»: робочий зошит / За ред. Левченко К. Б. К.: ФОП Стеценко В. В. 2016. 31 с.
2. Вступ до альтернативного вирішення спорів : навч. посіб. / Г. В. Анікіна, Ю. В. Білоусов, Н. Л. Бондаренко-Зелінська [та ін.]; під ред. У. Хелльманна, Н. Л. Бондаренко-Зелінської. Хмельницький : Хмельницький університет управління та права, 2017. 234 с.
3. Конфлікти в об'єднаних територіальних громадах: типи, причини, форми, наслідки. ТОВ «Студія реклами та дизайну «Арідан», м. Кропивницький, 2018. 36 с. Режим доступу: <https://gurt.org.ua/news/informator/49981/>
4. Коротюк О. В. Документи медіатора: збірник зразків документів. Київ: ОВК, 2022. 173 с.

5. Мазаракі Н. А. Медіація в Україні: теорія та практика: монографія. Київ : Інститут законодавства ВР України, 2018. 276 с.
6. Медіація у професійній діяльності юриста : підручник / авт. кол.: Т. Білик, Р. Гаврилюк, І. Городиський [та ін.] ; за ред. Н. Крестовської, Л. Романадзе. – Одеса : Екологія, 2019. – 456 с.
7. Практичне застосування медіації: практично-методичний посібник викладача / укл.: В. Каневська, К. Наровська. Київ, 2016. URL: http://www.fair.org.ua/content/library_doc/Curriculum_Mediation_print.pdf
8. Розбудова миру. Профілактика і вирішення конфлікту з використанням медіації: соціально-педагогічний аспект. [Навч.-метод. посібник] / К.: ФОП Стеценко В. В. 2016. 192 с.
9. Тимчук Л.І., Білик Н.М. Основи медіації в соціальній роботі: навчально-методичний посібник. Чернівці, 2016. 137с.
10. Управління конфліктами : навч. посіб. / Г. М. Захарчин, Р. О. Винничук. 2-е вид., допов. Львів : «Львівська політехніка», 2019. 192 с.

Допоміжна:

1. Бесемер Х. Медиация. Посредничество в конфликтах / Х. Бесемер, перевод с нем.
2. Білик Н.М. Соціально-педагогічна технологія медіаторства у вирішенні конфліктів між молодшими підлітками. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук (доктора філософії) за спеціальністю 13.00.05 «Соціальна педагогіка» (231 – Соціальна робота). Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича; Національний педагогічний університет імені М.П.Драгоманова, МОН України, Київ, 2017. 288 с.
3. Величко Оксана, Тетяна Янковська. Управління конфліктами та стресом. Посібник для працівників апарату суду. Київ, 2010. 192 с.
4. Гетті ван Гурп. Медіація однолітків. Докладний посібник з розв'язання конфліктів у наших школах. Авторський варіант перекладу книжки, виданої Українським центром порозуміння у 2006 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.ex.ua/12686710>.
5. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери. 2-ге видання / за заг. ред. проф. І.Д. Звереві. Київ, Сімферополь: Універсум, 2013. 536 с
6. Закон України «Про попередження насильства в сім'ї». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2789-14>.
7. Закон України від 22.11.2014 № 4490а-1 «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1706-18>.
8. Закон України від 22.11.2014 № 4490а-1 «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1706-18>.
9. Кей П., Баррі С., Марк У. Кола примирення. Від злочину до повернення в громаду. Пер. з англ. К.: Видавець Захаренко В.О., 2008. 272 с.

10. Конвенція Ради Європи про попередження насильства щодо жінок та домашнього насильства та боротьбу з цими явищами. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.coe.int/fr/web/stop-violence-against-women-ukraine/publications/project>.

13. Інформаційні ресурси

1. Бібліотека БДПУ <http://edu.bdpu.org>
2. Сайт БДПУ <http://bdpu.org>
3. Ліга медіаторів України <http://limu.org.ua/>
4. Шкільні служби порозуміння <http://safeschools.com.ua/about/>
5. Український центр медіації <http://ucminternational.com.ua/>
6. Верховна Рада України <http://zakon.rada.ua>
7. Медіатека ФДССО.